

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 68/1995 vp laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta. Eduskunnalle on valtiovarainvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 30/1995 vp.

Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, voidaanko perintö- ja lahjaverotuksessa laajentaa ehdotettua avopuolisoiden käsitettä.

Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko perusteltua syytä siirtyä perintö- ja lahjaverotuksessa kahteen veroluokkaan.

Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän sukupolvenvaihdoistilanteita koskevien

perintö- ja lahjaverosäännösten uudistamis- tarpeen kokonaisuudessaan. Selvitystyössä on kiinnitettävä huomiota erityisesti varallisuuden arvostuskysymyksiin, mahdollisuuden ottaa käyttöön sukupolvenvaihdoistilanteissa tavanmukaista olennaisesti pitemmät veron maksuajat sekä siihen, että veroviranomaisille säädettäisiin velvollisuus antaa verovelvollisille ennen verotuksen toimittamista selvitys mahdollisuudesta sukupolvenvaihdoistilanteiden soveltamiseen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/40) 4 §, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12—14 §, 16 §:n 1 momentin 2 kohta, 18 ja 19 §, 20 §:n 2 momentti ja 28 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 1 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (463/84), 12, 13 ja 14 § 22 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (876/85), 16 §:n 1 momentin 2 kohta ja 28 §:n 2 momentti 29 päivänä huhtikuuta 1994 annetussa laissa (318/94) ja 19 § muutettuna 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetulla lailla (318/79) sekä mainituilla 22 päivänä marraskuuta 1985 ja 29 päivänä huhtikuuta 1994 annetuilla laeilla, ja

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetulla lailla, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 7a, 7 b, 18 a, 28 a ja 33 a § seuraavasti:

4 §

Perintöveroa on suoritettava:

1) perintönä tai testamentilla saadusta omaisuudesta, jos perinnönjättäjä taikka perillinen tai testamentinsaaja asui kuolinhetkellä Suomessa; sekä

2) perintönä tai testamentilla saadusta Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta sekä sellaisen yhteisön osakkeista tai osuuksista, jonka varoista enemmän kuin 50 prosenttia muodostuu Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta.

Suomessa asuvan henkilön saamasta muusta kuin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta

omaisuudesta suoritettavasta perintöverosta vähennetään samasta perinnöstä tai testamenttisaannosta vieraalle valtiolle suoritettujen verojen määrä (*ulkomaisen veron hyvitys*). Tämä hyvitys ei saa olla suurempi kuin määrä, joka vastaa yhtä suurta osaa perintöverosta kuin vieraasta valtiosta saadun omaisuuden arvo on Suomessa perintöveron perusteena olevan omaisuuden arvosta.

Henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on täällä varsinainen asunto ja koti.

Jos omaisuutta saa perintönä tai testamentilla henkilö, joka palvelee vieraan valtion Suomessa olevassa diplomaattisessa tai

muussa siihen rinnastettavassa edustustossa tai lähetetyn konsulin virastossa taikka on Suomessa Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestön tai Kansainvälisen atomienergiajärjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen tai yksityinen palvelija ja jos hän ei ole Suomen kansalainen, hän on velvollinen suorittamaan perintöveroa ainostaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omaisuudesta.

7 a §

Perintöveroa on suoritettava myös perittävän kuoleman johdosta kuolinpesälle tai edunsaajalle maksettavasta henkilövakuutuksen nojalla saadusta vakuutuskorvauksesta sekä vastaavissa olosuhteissa maksetusta vakuutuskorvaukseen verrattavasta taloudellisesta tuesta, jonka valtio, kunta tai muu julkisoikeudellinen yhteisö tai eläkelaitos suorittaa. Siltä osin kuin vakuutuskorvaus tai taloudellinen tuki on tuloverotuksessa veronalaista tuloa, se on kuitenkin perintöverosta vapaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutuskorvaus tai sellaiseen verrattava taloudellinen tuki on perintöverosta vapaa siltä osin kuin kunkin edunsaajan tai perillisen saama samasta kuolemantapauksesta johtuva vakuutuskorvaus ja taloudellinen tuki on enintään 200 000 markkaa. Jos edunsaajana on leski, verosta vapaaksi osaksi katsotaan puolet tai kuitenkin vähintään 200 000 markkaa lesken edunsaajamääräyksen nojalla saamien vakuutuskorvausten ja taloudellisen tuen yhteismäärästä.

7 b §

Perintöveroa ei ole suoritettava perinnönjättäjän omassa tai hänen perheensä käytössä olleesta tavanomaisesta koti-irtaimistosta siltä osin kuin sen arvo on enintään 20 000 markkaa.

9 §

Kuolinpesän omaisuuden arvosta saadaan vähentää vainajan hautaamisesta sekä perunkirjoituksesta ja hautakiven hankkimisesta ja pystyttämisestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, samoin kuin velat, joihin luetaan myös kuolinpesästä menevät, perinnönjättäjän elinaikaan kohdistuvat verot ja maksut. Perintöveroa ei kuitenkaan saa vähentää.

11 §

Kuolinpesästä tulevien osuuksien saajat luetaan kolmeen veroluokkaan:

I. perinnönjättäjän aviopuoliso, lapsi, aviopuolison lapsi, ottolapsi, isä, äiti, ottovanhemmat ja lapsen tai ottolapsen rintaperillinen sekä perinnönjättäjän kihlakumppani, jolle annetaan perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu avustus;

II. perinnönjättäjän veli, sisar ja veli- tai sisarpuoli, veljen, sisaren ja veli- tai sisarpuolen jälkeläinen; sekä

III. muut sukulaiset ja vieraat.

Jos perinnönjättäjään ja hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa eläneeseen henkilöön sovelletaan kuolinvuodelta toimitettavassa tuloverotuksessa tuloverolain (1535/92) 7 §:n 3 momentin puolisoita koskevia säännöksiä, luetaan perinnönjättäjän kanssa elänyt henkilö I veroluokkaan.

12 §

Veronalaisesta perintöosuudesta saavat vähentää:

1) perinnönjättäjän puoliso ja henkilö, johon 11 §:n 3 momentin mukaan sovelletaan puolisoa koskevia säännöksiä, 40 000 markkaa (*puolisovähennys*);

2) sellainen perinnönjättäjän lapsi tai ottolapsi tahi näiden rintaperillinen, joka verovelvollisuuden alkaessa ei ole täyttänyt kahdeksaatoista vuotta, 20 000 markkaa (*alikäisyysvähennys*).

13 §

Kun perintöosuus tai sen 12 §:n mukaan laskettu jäännös ei nouse 20 000 markkaan, se on verosta vapaa.

14 §

Perintöveroa maksetaan:

I veroluokassa seuraavan asteikon mukaan:

Verotettavan osuuden arvo mk	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla mk	Vero-% ylimenevästä osasta
20 000—100 000	500	10
100 000—300 000	8 500	13
300 000—	34 500	16

II veroluokassa asteikon mukainen vero kaksinkertaisena; ja

III veroluokassa asteikon mukainen vero kolminkertaisena.

16 §

Perintöverotusta toimitettaessa pesän varoihin on lisättävä:

2) muu lahja, jonka perillinen tai testamentinsaaja on saanut perinnönjättäjältä kolmen viimeisen vuoden kuluessa ennen tämän kuolemaa ja joka ei ole 19 §:n 1 tai 2 kohdan nojalla lahjaverosta vapaa.

18 §

Lahjaveroa on suoritettava, kun omaisuus lahjana siirtyy toiselle:

1) jos lahjanantaja tai lahjansaaja asui lahjoitushetkellä Suomessa; sekä

2) Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta sekä sellaisen yhteisön osakkeista tai osuuksista, jonka varoista enemmän kuin 50 prosenttia muodostuu Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta.

Suomessa asuvan henkilön saamasta muusta kuin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omaisuudesta suoritettavasta lahjaverosta vähennetään samasta lahjasta vieraalle valtiolle suoritettujen verojen määrä (*ulkomaisen veron hyvitys*). Tämä hyvitys ei saa olla suurempi kuin määrä, joka vastaa yhtä suurta osaa lahjaverosta kuin vieraasta valtiosta saadun omaisuuden arvo on Suomessa lahjaveron perusteena olevan omaisuuden arvo.

Kun kauppa- tai vaihtosopimuksen ehdoista selviää, että sovittu vastike on enintään kolme neljännestä käyvästä hinnasta, katsotaan käyvän hinnan ja vastikkeen välinen ero lahjaksi.

Henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on täällä varsinainen asunto ja koti.

Jos omaisuutta saa lahjana henkilö, joka palvelee vieraan valtion Suomessa olevassa diplomaattisessa tai muussa siihen rinnastettavassa edustustossa tai lähetetyn konsulin virastossa taikka on Suomessa Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestön tai Kansainvälisen atomienergiajärjestön palveluksessa tahti tällaisen henkilön perheenjäsen tai yksityinen palvelija ja jos hän ei ole Suomen kansalainen, hän on velvollinen suorittamaan lahjaveroa ainoastaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omaisuudesta.

18 a §

Lahjana pidetään myös vakuutuksesta edunsaajamääräyksen nojalla vastikkeetta saatua vakuutuskorvausta. Tällaiset vakuutuskorvaukset ovat kuitenkin lahjaverosta vapaita siltä osin kuin niiden yhteismäärä kolmen vuoden aikana on enintään 50 000 markkaa.

Vakuutuskorvausta ei katsota lahjaksi siltä osin kuin se on tuloverotuksessa edunsaajan veronalaista tuloa.

19 §

Lahjaveroa ei suoriteta:

1) tavanomaisesta koti-irtaimistosta, joka on tarkoitettu lahjansaajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön, siltä osin kuin lahjan arvo ei ole 20 000 markkaa suurempi;

2) siitä, mitä joku on käyttänyt toisen kasvatusta tai koulutusta varten tai toisen eläntämuutoksi taikka muutoin antanut toiselle näihin tarkoituksiin sellaisessa muodossa, että lahjansaajalla ei ole mahdollisuutta käyttää lahjoitettua määrää muihin tarkoituksiin; eikä

3) muusta lahjasta, jonka arvo on 20 000 markkaa pienempi, kuitenkin niin, että jos lahjansaaja kolmen vuoden kuluessa saa samalta antajalta useita sellaisia lahjoja, näistä on suoritettava veroa, kun niiden yhteinen arvo nousee vähintään mainittuun määrään.

20 §

Jos lahjansaaja on kolmen vuoden kuluessa ennen verovelvollisuuden alkamista saanut samalta antajalta yhden tai useampia verotettavia lahjoja, on nekin veroa määrättäessä otettava lukuun. Verosta on kuitenkin vähennettävä se lahjaveron, joka aikaisemmista lahjoista on jo suoritettu.

28 §

Perukirjassa on myös mainittava, onko perilliselle tai testamentinsaajalle annettu sellaista omaisuutta, joka 16 §:n mukaan on otettava lukuun perintöveroa määrättäessä, ja tällaisen omaisuuden laatu ja arvo. Perukirjassa on myös mainittava 7 a §:ssä tarkoitettujen etuuksien saajat ja määrät.

28 a §

Maksamistaan 7 a tai 18 a §:ssä tarkoitettuihin etuuksista on vakuutusyhtiön tai muun etuuden maksajan ilmoitettava vainajan tai lahjansaajan kotikunnan lääninverovirastolle. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset ilmoituksen ajankohdasta, sisällöstä ja tavasta.

33 a §

Jos perinnönjakosopimukselle, luovutustoimelle tai muulle perintö- tai lahjaverotukseen vaikuttavalle oikeustoimelle on annettu sellainen oikeudellinen sisältö tai muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, tai jos on ryhdytty muuhun toi-

menpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että perintö- tai lahjaverosta vapauduttaisiin, on perintö- tai lahjaverotuksessa meneteltävä asian varsinaisen luonteen tai tarkoituksen mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Lakia sovelletaan niihin tapauksiin, joissa verovelvollisuus on alkanut lain tultua voimaan.

Lain 16 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 19 §:n 3 kohtaa ja 20 §:n 2 momenttia sovellettaessa ei oteta huomioon ennen 1 päivää tammi-kuuta 1994 annettuja lahjoja.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1995